

23.9.2025

Kirjallinen lausunto

Ympäristöministeriö

Ympäristöneuvos Maarit Loiskekoski

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asia: HE 77/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi

EU:n metsäkatoasetus tuli voimaan 29.6.2023. EU:n metsäkatoasetusta sovelletaan sellaisenaan Suomessa. Nyt kyseessä oleva hallituksen esitys täydentää metsäkatoasetusta kansallisen toimeenpanon osalta, eikä siten muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan hallituksen esitystä laadittaessa on otettu asiaan liittyviä seikkoja ja niiden vaikutuksia laajasti huomioon. Ympäristöministeriö yhtyy hallituksen esitykseen, ja haluaa korostaa seuraavia seikkoja:

Komissio julkaisi asetuksen soveltamisen tueksi 2.10.2024 tiedonantona ohjeasiakirjan metsäkatoa aiheuttamattomia tuotteita koskevan asetuksen (EU) 2023/1115 soveltamisesta (C/2024/6789), ja päivitti ohjeasiakirjan 15.4.2025. EU:n metsäkatoasetuksen mukaista metsäkatoa ei ole mm. metsän muuntaminen, jos muuntamisen tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden ennallistaminen. Maa- ja metsätalousministeriön alkuvuodesta julkaiseman tiedotteen mukaan komission ohjeasiakirjan mukaan asetuksen alueen muuttamista maatalouskäyttöön ei tapahtuisi, kun tehdään luonnon monimuotoisuutta edistäviä ennallistamistoimenpiteitä.

Tämä on erityisen tärkeää perinnebiotooppien osalta. Perinnebiotoopit ovat kaikki uhanalaisia, suurin osa jopa äärimmäisen uhanalaisia. Myös ennallistamisasetus ja -suunnitelma tunnistaa aikaisemman maatalouskäytön palauttamistoimenpiteen asianmukaiseksi toimenpiteeksi, ja sen käytettävyys tulisi varmistaa metsäkato-ohjeistuksen tulkinnassa.

Luonnonvarakeskus on tehnyt maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta selvityksen, jossa luonnontilaisen metsän (ikimetsä, primäärimetsä) määritelmää on tarkennettu. Valtakunnan metsien inventoinnin perusteella luonnontilaisen kaltaisia metsiä olisi Suomessa noin 49 000 hehtaaria puuntuotannon metsämaalla, mutta niiden ala on hyvin vähäinen erityisesti Etelä-Suomessa. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan ikimetsien kartoituksen puuttumisella voi olla negatiivinen vaikutus metsäympäristön tilaan, jos esimerkiksi metsänomistajat eivät uskalla lisätä vanhojen metsien piirteitä talousmetsiin pelätessään niiden luokittuvan ikimetsiksi.

EU:n ennallistamisasetus edellyttää luonnon tilaa parantavia toimia myös talousmetsissä. Ennallistamisasetuksessa vaadittua metsäluonnon monimuotoisuuden tilaa ja sen paranemista seurataan metsäindikaattoreilla, jotka edustavat metsäluonnolle tärkeitä rakennepiirteitä. Tavoitteena on parantaa metsäindikaattorien tilaa, kunnes saavutetaan tyydyttävät tasot. Talousmetsien luonnonhoidolla lisätään monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä, mutta useimpien indikaattoreiden taso on meillä yhä liian matala turvaamaan luonnon monimuotoisuutta pitkällä aikavälillä. Toimien määrää tulee lisätä, ja ne tulee kohdentaa monimuotoisuuden vahvistamisen kannalta oikein. Tätä toimintaa ei tule tulkita niin, että se johtaa metsien luokitteluun luonnontilaisiksi metsiksi. Asia on tunnistettu myös EU:n luonnontilaisten ja vanhojen metsien määrittelyä, kartoitusta, seurantaa ja tiukkaa suojelua koskevissa komission suuntaviivoissa (SWD(2023) 62 final). Suuntaviivoissa todetaan vanhojen metsien osalta, että niiden piiriin eivät kuulu metsiköt, jossa on viitteitä aktiivisesta tuottavasta hoidosta.